

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 4

**КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма Право (поліцейські)
Шифр за ОПП: ОК 13

Мова навчання: українська

Розробник:

РЯБЧЕНКО Юрій, професор кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення факультету № 4 ДонДУВС, д.ю.н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення
Протокол № 15 від «25» червня 2024 р.

Завідувач кафедр

Тетяна КОЛЕСНИК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»
«12» серпня 2024 р.

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНИК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин:	3 / 90	
Модулів:		
Змістових модулів:		
Лекції:	10 годин	4 години
Семінарські:	20 годин	12 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	60 годин	74 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1 : 3	8 : 37

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою: формування у здобувачів вищої освіти розуміння актуальних проблем міжнародного приватного права, особливостей правового регулювання окремих інститутів міжнародного приватного права та сучасного законодавства, що регулює відносини у галузі міжнародного приватного права.

Завдання: формування системи навичок самостійної практичної роботи, науково-теоретичних та практичних знань в сфері правового регулювання відносин, що складають предмет міжнародного приватного права.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких освітніх компонент, як іноземна мова професійного спрямування, юридична компаративістика, право Європейського Союзу, приватне право: практика тлумачення і застосування.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 3	ПРН 7	ПРН 10	ПРН 12	ПРН 17	ПРН 19	ПРН 20
знати основні поняття та визначення галузі міжнародного приватного права			+	+			
знати спеціальні терміни міжнародного приватного права, та вміти їх охарактеризувати			+				
знати систему міжнародного приватного права як галузі права			+	+			
знати природу відносин, які становлять предмет міжнародного приватного права			+				+
знати методи міжнародного приватного права, та особливості їх застосування			+		+		+
знати основні засади вчення про колізійну норму			+				
знати види джерел міжнародного приватного права			+				
знати поняття та форми уніфікації			+				
знати правила визначення право- та дієздатності іноземців в Україні			+		+		+
знати шляхи вирішення колізій щодо зобов'язань у тому числі деліктних			+		+		+
знати сутність колізій спадкових, сімейних та трудових відносин і відповідно шляхи їх вирішення			+		+		+
знати правила визначення процесуальної правоздатності та дієздатності іноземних фізичних та юридичних осіб			+		+		+
знати положення законодавства України щодо виконання доручень та судових рішень іноземних судів			+	+	+		+
знати правила визнання чинності рішень іноземних судів в Україні			+	+	+		+

вміти проводити аналіз норм чинного законодавства України та норм права іноземних країн	+		+	+		+	
вміти розшукувати необхідні колізійні приписи та формули прикріплення	+				+	+	+
вміти практично виявляти випадки обходу законів у міжнародних приватноправових відносинах	+	+			+	+	+
вміти застосовувати теоретичні положення курсу при вирішенні конкретних практичних завдань		+			+	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. робота		лекції	семінар.	практичн.	сам. Робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Загальна частина										
Тема 1. Поняття міжнародного приватного права	8	2	2		4	8	2			6
Тема 2. Джерела (форми) міжнародного приватного права	6		2		4	8		2		6
Тема 3. Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві	6		2		4	10	2	2		6
Тема 4. Суб'єкти міжнародного приватного права	10	2	2		6	8		2		6
Особлива частина										
Тема 5. Право власності у міжнародному приватному праві	6		2		4	8		2		6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. робота		лекції	семінар.	практичн.	сам. Робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 6. Інтелектуальна власність у міжнародному приватному праві	8	2	2		4	6				6
Тема 7. Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві	8		2		6	8		2		6
Тема 8. Трудові відносини в міжнародному приватному праві	8		2		6	8		2		6
Тема 9. Шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві	6		2		4	6				6
Тема 10. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві	10	2	2		6	6				6
Тема 11. Міжнародний цивільний процес	6				6	8				8
Тема 12. Міжнародний комерційний арбітраж	8	2			6	6				6
Усього годин	90	10	20		60	90	4	12		74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Поняття міжнародного приватного права. Поняття та предмет міжнародного приватного права. Методи регулювання відносин у міжнародному приватному праві (колізійно-правовий метод; матеріально-правовий метод). Система міжнародного приватного права. Співвідношення

міжнародного приватного права з суміжними галузями права та його місце у правовій системі України. Історія науки міжнародного приватного права.

Тема 2. Джерела (форми) міжнародного приватного права. Поняття та види джерел (форм) міжнародного приватного права. Міжнародні договори у галузі міжнародного приватного права. Внутрішнє законодавство держав. Правові звичаї. Судова та арбітражна практика. Доктрина. Концепція *lex mercatoria*. Уніфікація та гармонізація норм міжнародного приватного права.

Тема 3. Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві. Колізійні норми у міжнародному приватному праві: поняття та структура. Види колізійних норм та основні формули прикріплення. Кваліфікація колізійної норми. Конфлікт кваліфікацій. Зворотнє відсилання та відсилання до права третьої країни. Обхід закону. Встановлення змісту та застосування іноземного права. Застереження про публічний порядок та імперативні норми в міжнародному приватному праві. Взаємність та реторсія.

Тема 4. Суб'єкти міжнародного приватного права. Фізичні особи в міжнародному приватному праві (загальні засади правового статусу фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права; поняття та колізійні питання громадянства; іноземці за законодавством України; правоздатність іноземців в Україні; дієздатність іноземців в Україні; визнання іноземця безвісно відсутнім чи оголошення його померлим; правове становище громадян України за кордоном). Юридичні особи в міжнародному приватному праві (загальна характеристика правового статусу юридичних осіб у міжнародному приватному праві; поняття особистого закону юридичної особи; правове становище іноземних юридичних осіб в Україні; особливості правового статусу транснаціональних корпорацій; особливості створення і діяльності офшорних компаній; міжнародні юридичні особи). Держава як суб'єкт міжнародного приватного права (особливості участі держави в міжнародних приватних відносинах; поняття та види імунітету; законодавство України та міжнародні угоди з питань державного імунітету).

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 5. Право власності у міжнародному приватному праві. Особливості правового регулювання відносин власності у міжнародному приватному праві. Колізійні питання права власності. Виникнення і припинення права власності та інших речових прав. Право власності та інші речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі. Правове регулювання іноземних інвестицій у міжнародному приватному праві. Правове становище власності України за кордоном.

Тема 6. Інтелектуальна власність у міжнародному приватному праві. Міжнародно-правова охорона авторських прав. Основні міжнародні угоди щодо охорони авторських і суміжних прав. Промислова власність та її міжнародна охорона. Угода СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.

Тема 7. Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві. Поняття та види правочинів з іноземним елементом. Форма і зміст правочину. Сфера дії права, що застосовується до правочину. Особливості колізійного регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів. Загальна характеристика угод СОТ щодо міжнародної торгівлі. Договір міжнародного перевезення вантажів, пасажирів та їх багажу (поняття міжнародних перевезень; міжнародні морські перевезення; міжнародні залізничні перевезення; міжнародні автомобільні перевезення; міжнародні повітряні перевезення; міжнародні річкові перевезення; міжнародні змішані перевезення). Позадоговірні (недоговірні) зобов'язання у міжнародному приватному праві (поняття та зміст позадоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві; колізійне регулювання деліктних зобов'язань; особливості відшкодування шкоди, завданої іноземною державою). Представництво, довіреність та позовна давність у міжнародному приватному праві (види представництва в міжнародному приватному праві; колізійні та матеріально-правові норми щодо позовної давності).

Тема 8. Трудові відносини в міжнародному приватному праві. Загальна характеристика трудових відносин у міжнародному приватному праві. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин. Міжнародно-правове регулювання праці. Працевлаштування іноземців в Україні. Трудові права українських громадян за кордоном. Правове регулювання праці співробітників міжнародних та міжурядових організацій.

Тема 9. Шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав. Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві. Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві. Міжнародне усиновлення та його наслідки. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві.

Тема 10. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві. Основні колізії у спадкуванні за міжнародним приватним правом. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин. Спадкові права іноземців в Україні. Спадкові права українських громадян за кордоном. Правовий режим відумерлої спадщини у міжнародному приватному праві.

Тема 11. Міжнародний цивільний процес. Поняття міжнародного цивільного процесу та його джерела. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі. Міжнародна підсудність (юрисдикція) цивільних справ з іноземним елементом. Іноземні судові доручення. Визнання та примусове виконання іноземних судових рішень.

Тема 12. Міжнародний комерційний арбітраж. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу. Міжнародні регламенти, типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ. Арбітражна угода та компетенція міжнародного комерційного арбітражу. Арбітражні рішення. Виконання рішень.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 4 =$$

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.
- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);
- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);
- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;
- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;
- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;
- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти

			оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Довгерт А. Міжнародне приватне право: зміна концепції. Київ : Алерта, 2024. 256 с.
2. Міжнародне приватне право : підручник / Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін. ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
3. Міжнародне приватне право: загальна частина : навч.-метод. посіб. / О. Р. Войцеховська, О. В. Руденко. Харків : Право, 2023. 256 с.
4. Міжнародне приватне право: особлива частина : навч.-метод. посіб. / О. Р. Войцеховська, О. В. Руденко. Харків : Право, 2023. 520 с.
5. Правове регулювання відносин спадкування в міжнародному приватному праві : монографія / М. О. Михайлів. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 520 с.
6. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право: підруч. К. : Алерта, 2021. 524 с.
7. Правова карта сучасного світу : навч. посіб. для студентів юрид. закл. вищої освіти і ф-тів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, Є. А. Гетьман, О. С. Гиляка, О. В. Зінченко. Вид. 2-ге, змін. та допов. Харків : Право, 2023. 478 с.
8. Порівняльне правознавство у таблицях: навчальний посібник. Видання 4-те, змінене та доповнене / Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В. Харків: Право, 2021. 164 с.

Додаткові

1. Актуальні питання банкрутства крізь призму судової практики / укладачі Бутирський А.А., Бутирська І.А.; за редакцією Ніколенко Л.М. Київ : ВД «Дакор», 2022. 198 с.
2. Білянська Н. В. Визнання необґрунтованими активів та їх стягнення вхід держави як підстава припинення права власності. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 2(20). С. 366–378.
3. Білянська Н. В. Договір по сурогатне материнство: окремі проблемні питання правового регулювання. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні: матеріали науково-практичної

конференції, присвяченої пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 12 січня 2024 р.). Харків, 2024. С. 73–75.

4. Боровська І. А. Окремі аспекти розгляду і вирішення трудових спорів у позовному провадженні цивільного судочинства. Юридична наука. 2021. № 3. С. 78–84. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/183>

5. Вовк М. З., Юркевич Ю. М. Проблеми тлумачення договорів в Україні в умовах гармонізації з правом європейського союзу. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 2(20). С. 394–405.

6. Гопанчук. В. Вибір способу захисту порушених прав та інтересів – ключова умова дотримання законності у цивільному процесі. Приватно-правові механізми захисту прав людини. Матеріали міжкафедрального науково-теоретичного круглого столу, (Київ, 10 грудня 2021 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 42-45.

7. Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики. Монографія. К. : Дакор, 2022. 540 с.

8. Добросовісність: доктрина & судова практика. Збірка статей / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 358 с.

9. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців / О. П. Печений, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін., за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2020. 496 с.

10. Зінченко У. В. Проблеми укладення і розірвання шлюбу між громадянами України і іноземцями. Римське право і сучасність : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 трав. 2019 р.). Одеса : Фенікс, 2019. С. 245–247.

11. Кирдан Б. В. Права автора як об'єкт захисту в порядку цивільного судочинства» : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 лютого 2020 року) «25 років становлення Сумської філії Харківського університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього», Х. 2020. С. 50-51.

12. Костін М. І., Шаповал А. О. Договір як регулятор цивільних правовідносин. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 180–183.

13. Крат В. І. Трохи про приватне право в судовій практиці. Київ, 2023. 662 с.

14. Кунда Н. Міжнародні морські перевезення: аспекти правового регулювання. Scientific Trends and Trends in the Context of Globalization : the Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference (August 19-20, 2022, Umeå, Sweden). 2022. № 24 (121). С. 325–336. URL : <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.08.2022.031>.

15. Куцик К. В. Захист персональних даних в контексті реалізації конституційного права на недоторканність особистого життя. Реалізація норм Конституції України у цивільних та інших приватно-правових відносинах: проблеми теорії і практики: матеріали міжвузівського науково-теоретичного круглого столу, присвяченого 25-й річниці Конституції України (м. Київ, 22 черв. 2021 р.). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2021. С. 43–51.

16. Куцик К. В. Питання правового визначення поняття «ділова репутація юридичної особи». Актуальні питання та перспективи рекодифікації цивілістичного законодавства України: матеріали науково-теоретичного круглого столу (16 квіт. 2021 р.) / [редкол. : С. С. Чернявський, В. П. Мироненко, В. С. Гопанчук]. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2021. С. 68–73.

17. Луць В. В. Строки (терміни) у механізмі правового регулювання цивільних відносин. Приватне право і підприємництво. 2019. Вип. 19. С. 87–92.

18. Менджул М. В. Теоретичні проблеми дії принципів сімейного права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2020. 544 с.

19. Науково-практичний коментар. Сімейний кодекс України / О. О. Білик, Т. В. Боднар, В. А. Ватрас та ін. ; за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 552 с.

20. Новосад І. В. Міжнародне приватне право: історична ретроспективна та сучасність. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7. С. 135–137. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/29>.

21. Омельчук В. А., Найда І. В., Зіньова О. С. Цивільне та господарське право в тестових завданнях (практичний курс): навчально-практичний посібник / за заг. ред. В. А. Омельчук. Київ: Алерта, 2022. 192 с.

22. Парасюк М. В. Цивільне право України. Загальна частина (у схемах та таблицях): навч. посіб./ Парасюк М. В., Парасюк В. М., Грабар Н. М. Львів: Растр-7, 2020. 364 с.

23. Постанови Пленуму Верховного Суду в цивільному судочинстві. 6-те вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2023. 468 с.

24. Право власності: способи захисту крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2023. 616 с.

25. Право нерухомості крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 344 с.

26. Резворович К. Р., Шепеленко Д. К. Захист прав, порушених внаслідок використання об'єктів авторського права штучним інтелектом. Наукові перспективи. 2024. № 2(44). С. 1228–1238.

27. Розгон О. Договір дарування між колишнім подружжям за усною домовленістю не сплачувати аліменти і договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухомість: відмінності у правових наслідках. Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2020. № 12 (69), С. 42-50.

28. Самойлова І. Спадковий договір: правова природа за законодавством України та країн Європи. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 3. С. 54-59.

29. Стражник Т. Особливості посвідчення договорів купівлі-продажу житла для дітей-сиріт. Мала енциклопедія нотаріуса. 2020. № 5. С. 171-181.

30. Таш'ян Р. Доктрина «culpa in contrahendo» в ученні про недійсність правочинів. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С. 36-40.
31. Цивільне право. Практикум : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. / за ред. Р. А. Майданика (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, Є. О. Рябоконя. Київ: Алерта, 2019. 622 с.
32. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитонов Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.
33. Чурпіта Г.В. Поняття захисту сімейних прав та інтересів у порядку цивільного судочинства. Регулювання приватно-правових відносин в умовах воєнного стану в Україні : матеріали міжвузівської науково-практичної конференції (м. Київ, 29 вересня 2022 року). Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2022. С. 89–92. URL.: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/21929>.
34. Юркевич Ю. М. Поняття правочинів та їх місце в системі юридичних фактів. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 1. С. 253–257.
35. Юровська Г. В., Даценко В. М., Гуцал Л. В. 93 питання з сімейного права: посіб. для суддів. К.: Алерта, 2020. 98 с.
36. Яковлєва Л.В. Правовий статус управителя за договором управління багатоквартирним будинком. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право». 2020. Вип. 62. С. 183-188.
37. Ярошенко А.С. Визнання судом недійсними фіктивних договорів дарування, укладених з метою приховання майна боржника: проблеми формування єдиної правозастосовної практики. Проблеми законності. 2020. Вип. 148. С. 66–75.
38. Horoshkova L., Vasyl'yeva O., Maslova O., Sumets A. River logistics amid war and post-war recovery in Ukraine: current situation and prospects. University Economic Bulletin. 2023. No. 56. P. 113–125. URL : <https://doi.org/10.31470/2306-546x-2023-56-113-125>.

Нормативно-правові акти України

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 09.09.1886 (в редакції 02.10.1979). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text.
3. Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) : Закон України від 31.05.1995 № 189/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text.
5. Про приєднання України до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів : Постанова Верховної Ради

України від 17.09.1992 № 2608-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2608-12#Text> (дата звернення: 02.10.2024).

6. Всесвітня конвенція з авторського права від 06.09.1952 (в редакції від 24.07.1971). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text.

7. Про участь України у Всесвітній конвенції про авторське право 1952 року : Постанова Верховної Ради України від 23.12.1993 № 3794-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3794-12#Text>.

8. Договір про закони щодо товарних знаків від 27.10.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_102#Text.

9. Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків : Закон України від 13.10.1995 № 380/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

10. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21.04.1961. URL: https://zakononline.ua/documents/show/140560_529149 ; URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU61K07U?an=2>

11. Про ратифікацію Європейської конвенції про зовнішньоторговельний арбітраж : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 25.01.1963. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171a-06#Text>

12. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996 (в редакції від 07.09.2016). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text

13. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої) : Закон України від 14.09.2006 № 137-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137-16#Text>

14. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

15. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про міжнародні змішані перевезення вантажів від 24.05.1980. URL: <http://www.singlewindow.org/docspravo/12/119?lang=ukr;> URL: https://zakononline.ua/documents/show/159692_159692; URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU80303?an=2&ed=1980_05_24

16. United Nations Conference on a Convention on International Multimodal Transport. United Nations Conference on Trade and Development. United Nations Conference on a Convention on International Multimodal Transport. New York: United Nations; 1981. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdmtconf17_en.pdf

17. Конвенція МОП про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця від 22.06.1982 № 158. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_005#Text

18. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної Організації Праці № 158 про припинення трудових відносин з ініціативи підприємця : Постанова Верховної Ради України від 04.02.1994 № 3933-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3933-12#Text>

19. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text.

20. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14.06.1974. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_002
21. Конвенція ООН про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070
22. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах від 15.11.1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_890#Text
23. Про приєднання України до Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах : Закон України від 19.10.2000 № 2052-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2052-14#Text>
24. Конвенція ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 (в редакції від 01.08.2006). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text
25. Про приєднання України до Конвенції ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів : Закон України від 01.08.2006 № 57-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-16#Text>
26. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00BUE6BDDDB;> URL: [https://tsdavo.gov.ua/gmedia/2-1-16-1892-381-jpg/;](https://tsdavo.gov.ua/gmedia/2-1-16-1892-381-jpg/) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU67K05U>
27. Конвенція про колізії законів, які стосуються форми заповітів від 05 жовтня 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_424#Text
28. Конвенція ООН про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами від 29 березня 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126
29. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах від 18 березня 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_922
30. Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009
31. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20 червня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_425
32. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_594#Text
33. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 5 жовтня 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text
34. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134

35. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342
36. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р. (в редакції від 01.06.2000). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066#Text
37. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123
38. Протокол до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_018
39. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію від 24 березня 1971 р. (в редакції від 17.12.2008). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_001#Text
40. Угода про співробітництво в області інвестиційної діяльності в рамках СНД від 24.12.1993. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_144
41. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
42. Житловий кодекс України : від 30 червня 1983 р. № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
43. Земельний кодекс України : від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
44. Кодекс законів про працю України : від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
45. Кодекс торговельного мореплавства України : від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80>.
46. Кодекс України з процедур банкрутства : від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
47. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
48. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.
49. Про автомобільний транспорт : Закон України 05.04.2001 № 2344-III (в редакції Закону від 23.02.2006 № 3492-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>.
50. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
51. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
52. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
53. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>.

54. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

55. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996 № 543/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

56. Про внутрішній водний транспорт : Закон України від 03.12.2020 № 1054-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text>.

57. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.

58. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

59. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 № 2398-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17#Text>

60. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV (в редакції Закону від 26.11.2015 № 834-VIII) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>.

61. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV (в редакції Закону від 26.11.2015 № 835-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.

62. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

63. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534>.

64. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

65. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 № № 5492-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>.

66. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 № 192-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192-19>.

67. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 № 273/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

68. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>.

69. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

70. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 (в редакції Закону від 01.12.2005 № 3161-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.

71. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
72. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
73. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
74. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>.
75. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
76. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.
77. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>.
78. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
79. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
80. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
81. Про мультимодальні перевезення: Закон України від 17.11.2021 № 1887-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20#n209>.
82. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.
83. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02.06.2016 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
84. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
85. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 03.10.2019 № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#n77>.
86. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV (в редакції Закону від 02.10.2003 № 1211-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.
87. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 (в редакції Закону від 01.06.2000, зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>.
88. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.
89. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від

01.12.1994 № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

90. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

91. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 року № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

92. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.

93. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>.

94. Про правову охорону географічних зазначень : Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>

95. Про правонаступництво України : Закон України від 12 вересня 1991 р. № 1543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1543-12>.

96. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

97. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII (в редакції Закону від 19.09.2019 № 114-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n608>.

98. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>.

99. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.

100. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.

101. Про судову систему і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

102. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

103. Про товарні біржі : Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII (в редакції Закону від 01.06.2020 № 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.

104. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

105. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>.

106. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.

107. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

108. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення : Закон України від 13.12.2001 № 2893-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2893-14#Text>.

109. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>

110. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

111. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

112. Питання медико-соціальної експертизи: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#Text>.

113. Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду»: затверджено наказом Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури та Міністерства фінансів України від 04.03.1996 № 6/5/3/41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96#Text>

114. Порядок продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2012 р. № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF> (дата звернення: 04.08.2023).

115. Порядок розгляду відділами державної реєстрації актів цивільного стану - учасниками пілотного проекту заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, поданих через мережу Інтернет: Наказ Міністерства юстиції України від 09.07.2015 № 1187/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0813-15>.

116. Порядок та критерії встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків: Затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2012 № 420. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12#Text>.

117. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: затверджено постановою КМ України в редакції від 29.01.2003 № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text>.

118. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>.

119. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>.

120. Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-%D0%BF#Text>.

121. Про затвердження Порядку підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2013 р. № 9. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9-2013-%D0%BF>.

122. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 № 52/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>.

123. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29.12.2017 р № 452/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/4522017-23378>.

124. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF#Text>.

125. Рішення Конституційного Суду України від 01.06.2016 р. у справі № 1-1/2016 за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-16>.

126. Рішення Конституційного Суду України від 22.11.2023 р. № 10-р(П)/2023 у справі № 3-88/2021 за конституційними скаргами Дорошко Ольги Євгенівни, Євстіфєєва Микити Ігоровича, Кушаби Івана Петровича, Якіменка Володимира Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 1, 5 частини шостої статті 19, пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України (щодо гарантування права на судовий захист у малозначних спорах). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-23#Text>

127. Статут залізниць України: затверджено постановою КМ України від 06.04.1998 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF#Text>.

Нормативно-правові акти іноземних країн

1. Bürgerliches Gesetzbuch (BGB). URL : <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/468855>.

2. Civil Code of the Republic of Lithuania, of July 18, 2000, Law No. VIII1864. URL : <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/8191>.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-комунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=101>
2. Головна сторінка розділу «Законодавство України» Офіційного вебпорталу парламенту України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>
3. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
6. Міністерство юстиції України URL: <http://www.minjust.gov.ua>
7. Офіційний вебсайт Конституційного суду України URL: <https://ccu.gov.ua/>
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>
9. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
10. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
11. Велика Палата Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/velyka_palata/
12. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/
13. Касаційний господарський суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_gosp/
14. Касаційний адміністративний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/
15. Касаційний кримінальний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_krim/
16. Вищий антикорупційний суд. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
17. Реквізити для сплати судового збору, формування квитанції або онлайн сплати. URL: <https://court.gov.ua/affairs/sudytax/>
18. Список судових справ, призначених до розгляду. URL: <https://court.gov.ua/assignments/>
19. Стан розгляду справ (Інформація щодо стадій розгляду судових справ, змінених після 28 травня 2015 року, та звітів про автоматизований розподіл, доступних з 01 вересня 2015 року). URL: <https://court.gov.ua/fair/>
20. Оприлюднення відомостей про справи про банкрутство. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/og_pov/
21. Оприлюднення відомостей у справах про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою. URL: https://court.gov.ua/reyestri-ta-sistemi/opr_vid/
22. Професійна мережа «Феміда». URL: <https://femida.court.gov.ua/>
23. Рішення Європейського суду з прав людини: пошук рішень українською мовою

[https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

24. Рішення Європейського суду з прав людини: пошук рішень англійською мовою

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

25. Нотаріальна палата України URL: <http://npu.ua>

26. Репозитарій ДонДУВС. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/>

27. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>

28. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

29. Бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.univ.kiev.ua>

30. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua>

31. Електронні ресурси Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/resources/>

32. Юридичні інформаційні ресурси. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html